

ZBIERKA **ZÁKONOV**
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1948

Vyhlášené: 03.06.1948 Časová verzia predpisu účinná od: 30.07.1951 do: 31.12.1952

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

124

Z á k o n

ze dne 5. května 1948

**o znárodnění některých hostinských a výčepnických podniků a
ubytovacích zařízení.**

Ústavodárné Národní shromáždění republiky Československé se usneslo na tomto zákoně:

ODDÍL I.

Rozsah znárodnění.

§ 1

(1) Dnem 1. ledna 1948 se znárodnují zestátněním hostinské a výčepnické podniky, pokud počet osob v podniku zaměstnaných nebo činných dosáhl kdykoliv od 1. ledna 1946 padesáti osob. Při zjišťování tohoto počtu rozhoduje součet všech osob v podniku zaměstnaných nebo činných bez ohledu na to, kde pracují nebo pracovaly.

(2) V případě, že se v budovách, v nichž je provozován hotelový podnik, provozují mimo to též jiné podniky podle § 16 živnostenského řádu, na Slovensku podle § 23 živnostenského zákona, znárodnují se tímž dnem všechny podniky včetně hotelového podniku i tehdy, když náležejí různým majitelům nebo provozovatelům, pokud součet všech osob v těchto podnicích zaměstnaných nebo činných dosáhl kdykoliv od 1. ledna 1946 padesáti osob. Ustanovení odstavce 1, věty druhé platí obdobně.

§ 2

V lázeňských místech se znárodnují tímž dnem bez ohledu na počet zaměstnanců hotelové podniky zařazené podle vládního nařízení ze dne 13. července 1939, č. 194 Sb., o třídění podniků hostinských živností s oprávněním k ubytování cizinců, nebo vládního nařízení ze dne 8. května 1939, č. 96 Sl. z., o třídění podniků hostinských a výčepnických živností s právem ubytovati cizince, do skupin A a B, a jiná ubytovací zařízení s náležitostmi těchto skupin, i když nemají živnostenského oprávnění podle § 16, odst. 1, písm. a) ž. ř. nebo podle § 23, odst. 1, písm. a) ž. z.

§ 3

Minister vnútorného obchodu určí, ktoré podniky boli týmto zákonom znárodnené.

§ 4

(1) Ustanovení §§ 1 a 2 se nevztahují na podniky státu, ani na

a) podniky ve vlastnictví společenstev výdělkových a hospodářských zřízených podle zákona ze dne 9. dubna 1873, č. 70 ř.z., o společenstvech výdělkových a hospodářských, na Slovensku ve

vlastnictví družstev zřízených podle §§ 223 a násl. zák. čl. XXXVII/1875, o obchodním zákonu, a byly jimi přímo provozovány, s výjimkou podniků a závodů, které nejpozději do 31. prosince 1948 určí ministr vnitřního obchodu v dohodě s Ústřední radou odborů a Ústřední radou družstev, na Slovensku též po slyšení pověřence průmyslu a obchodu,

- b) podniky, které dne 1. ledna 1948 byly ve vlastnictví svazků lidové správy a byly jimi přímo provozovány, s výjimkou podniků, které nejpozději do 31. prosince 1948 určí vláda na návrh ministra vnitřního obchodu, na Slovensku učiněný po slyšení pověřence průmyslu a obchodu,
- c) podniky, které jsou nebo budou ve vlastnictví jednotné odborové organizace a jsou určeny k zotavení pracujících,
- d) podniky, které jsou nebo budou ve vlastnictví nositelů sociálního pojištění.

(2) Vyžaduje-li to důležitý zájem veřejný, zejména zájem hospodářský, může ministr vnitřního obchodu povolit výjimku z ustanovení §§ 1 nebo 2.

§ 5

(1) Osoby, které jsou povinny zatím vésti správu znárodněného majetku (§ 15), podají ministerstvu vnitřního obchodu hlášení, jehož vzor vyhlásí ministr vnitřního obchodu v Úředním listě. Toto hlášení jest podati do 15 dnů ode dne vyhlášení vzoru. V řízení musí spolupůsobiti též osoby, které k tomu budou vyzvány ministerstvem vnitřního obchodu. Hlášení má býti podepsáno i závodní radou nebo závodním důvěrníkem; pokud hlášení nepodává dosavadní vlastník nebo držitel znárodněného majetku, je povinen připojiti k němu své vyjádření.

(2) Dosavadní vlastníci nebo držitelé podniků znárodněných podle §§ 1 a 2 i jiné osoby jsou povinny spolupůsobiti při sestavování účetních uzávěrek za dobu do znárodnění, pokud k tomu budou vyzvány příslušným ústředním orgánem.

§ 6

Splní-li se podmínky pro znárodnění majetku podle §§ 1 a 2 po dni 1. ledna 1948, znárodněje se takový majetek dnem, který určí ministr vnitřního obchodu, na Slovensku po slyšení pověřence průmyslu a obchodu, a vyhlásí podle § 3; lhůta k podání hlášení podle § 5, odst. 1 počíná v těchto případech dnem, kdy se splní podmínky pro znárodnění. Jinak platí ustanovení § 5 přiměřeně.

§ 7

Ustanovenia §§ 8, 8a až 13, §§ 17 a 18 a §§ 20 až 22 zákona č. 118/1948 Sb., v znení čl. I platia primerane i pre veci upravené týmto zákonom.

ODDÍL III.

Národní podniky a jejich organizace.

§ 12

(1) Z majetkových podstat znárodněných podniků, z majetkových podstat nabytých státem konfiskací nebo jiným způsobem, z podniků a závodů, které náležejí státu, a z jiného majetku státního zřídí ministr vnitřního obchodu v dohodě s ministrem financí, na Slovensku též po slyšení pověřenců průmyslu a obchodu a financí, národní podniky, nebo je začlení do národních podniků.

(2) Ministru vnitřního obchodu, na Slovensku po slyšení pověřence průmyslu a obchodu, přísluší zříditi odštěpný (vedlejší) závod národního podniku.

(3) Zřízení národního podniku nebo odštěpného (vedlejšího) závodu se vyhlásí v Úředním listě.

(4) Ministr vnitřního obchodu může v dohodě s ministrem financí, na Slovensku také po slyšení pověřenců průmyslu a obchodu a financí, vyjmouti z národních podniků jednotlivé majetkové kusy a práva, nepotřebuje-li jich národní podnik nezbytně ke svému provozu, a přenechati je v dohodě s věcně příslušným ministrem k začlenění do podniků, ústavů nebo zařízení, které tomuto ministru přísluší zřizovati.

(5) Rozsah majetku, který stát nadobudol konfiškáciou a s ktorým sa robí opatrenie podľa odseku 1, určí Ministerstvo vnútorného obchodu po dohode s Ministerstvom financií.

§ 14

O právním postavení organisací národních podniků, o vyrovnání některých daňových závazků, o úhradě za konfiškované majetkové podstaty, o berní povinnosti a o osvobození od daní, poplatků a dávek platí přiměřeně ustanovení §§ 13, 15 až 17, § 18, odst. 1, §§ 19 až 36, 40 až 42 dekretu. Pravomoc ústředního (oblastního) orgánu podle §§ 21, 22 a 27 dekretu a § 5, odst. 2 tohoto zákona vykonává ministr vnitřního obchodu, na Slovensku po slyšení pověřence průmyslu a obchodu.

ODDÍL V.

Ustanovení trestní.

§ 18

(1) Kdo se dopustí pletich v úmyslu, aby znárodnění podniků podléhajících znárodnění zestátněním zmařil nebo zvýšenou měrou ztížil, bude potrestán pro zločin těžkým žalářem od jednoho roku do pěti let a trestem na penězích do deseti milionů Kčs; v oboru působnosti trestního zákona zák. čl. V/1878 vysloví soud zároveň ztrátu úřadu a dočasné odnětí politických práv.

(2) Kdo poruší některé ustanovení tohoto zákona nebo nařízení podle něho vydaných, bude potrestán, nejde-li o čin soudně trestný, okresním národním výborem pro správní přestupek trestem na penězích (pokutou) do pěti milionů Kčs a trestem na svobodě (vězením, uzamčením) do šesti měsíců nebo některým z těchto trestů; pro případ nedobytnosti trestu na penězích uloží se náhradní trest na svobodě podle míry zavinění do šesti měsíců. Uloží-li se oba tresty zároveň, nesmí trest na svobodě spolu s náhradním trestem za nedobytný trest na penězích činiti více než šest měsíců.

(3) Tresty na penězích připadají státu.

§ 19

(1) Ukládá-li soud nebo okresní národní výbor trest na penězích zaměstnanci, zmocněnci, zástupci nebo jinému orgánu fyzické nebo právnické osoby, při jejímž zastoupení byl čin trestný podle § 18 spáchán, může vysloviti, že tato osoba ručí za uložený trest na penězích rukou společnou a nerozdílnou.

(2) Tato osoba musí býti, je-li soudu (okresnímu národnímu výboru) známa, obeslána k jednání v první stolici a je oprávněna přednésti skutkové okolnosti, jež mohou míti význam pro posouzení věci a činiti návrhy.

(3) Výrok o ručení třeba pojmouti do rozsudku (trestního nálezu) a osoba tímto výrokem postížená má právo bráti jej v odpor odvoláním. V řízení pro soudně trestný čin může se veřejný žalobce odvolati také tehdy, když takový výrok nebyl učiněn. O odvolání proti takovému výroku platí totéž, co o odvolání proti výroku o trestu.

(4) Tresty na penězích se dobývají na osobě, již bylo ručení uloženo, podle všeobecných ustanovení platných o trestech na penězích.

§ 20

(1) Při odsouzení pro zločin podle § 18, odst. 1 nebo při odsouzení pro správní přestupek podle § 18, odst. 2 k trestu na svobodě nebo na penězích přesahujícímu jeden milion Kčs, uveřejní se rozsudek (trestní nález) v jednom nebo několika denních listech určených rozsudkem (trestním nálezem) na útraty odsouzeného.

(2) Soud (okresní národní výbor) stanoví, zda mají býti uveřejněny i důvody rozsudku (trestního nálezu) nebo jejich podstatný obsah ve znění, které sám určí.

§ 21

Z odsuzujícího trestního nálezu lze se do patnácti dnů od jeho doručení odvolati k zemskému národnímu výboru, který rozhodne s konečnou platností. Odvolání jest podati u okresního národního výboru, který nález vydal. Odvolání má odkladný účinek.

§ 22

Přestupky tohoto zákona se promlčují ve třech letech.

ODDÍL VI.

Účinnost a provedení.

§ 23

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1948; provede jej ministr vnitřního obchodu v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

Dr. Beneš v. r.

Gottwald v. r.

Krajčír v. r.

